

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Philippi Tomasini Sancti Georgij ab Alga Venetiarum Canonici Secularis De Donariis ac Tabellis Votivis Liber Singularis

Tomasini, Giacomo Filippo

Vtini, 1639

XXI. Eruditorum Vota.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13253

Que pax longa dabit: dum iam cruce fluentes

In adyru Clypeos, curuq; cuspide pila

Et scabro nigre mortis rubrum enses.

Qua ratione intelligendum illud Senecæ Lib. de Consolatione ad Albinam Cap. 8. Lanceam in Capitolini Iouis gremio reposuerat. Quò alludit Horatius Lib. 1. Epist. 1. v. 4. & 5.

Non euaem est atas, non men. Verantus armis

Herculis ad postum fixis, satae abditu lauro.

Neq; his longius immorari consilium est, si quidem Armorum in Templis suspensio etiam in nostram ætatem transijt. Memoria dignum omnino arbitror, quod impensæ ac laboris compendio Armorum simulacra Dijs appenderit antiquitas. Huius generis est thorax æneus veteris formæ, satq; elegans digiti longitudinem vix superans in Museo V. C. Io: Galvani, cuius iudicio peritiores merito in hoc genere plurimum tribuunt. Non tamen Arma Dijs semper suspensa fuisse, Votum Apollini solum satis ostendit, quod Patauij Scardeonis memoria extabat:

DEO. SANCTO. APOLLINI

PACIFERO EX VOTO

CORTIS. PRÆTORIÆ. CENTVRIO

D ASIELIVS

LIBENS. VOTVM. REDDIDIT

CAPVT XXI.

ERVDITORVM VOTA.

Sed à Marte ad Musas, quibus hæc nostra potissimum dicauimus. Earum cultores POETÆ, penes quos altioris sapientiæ mysteria erant LYRAM Apollini sacrabant. Sic Sappho in Heroidibus apud Ouidium; eiusq; imitatione Horatius Lib. III. Od. xxvi.

Vixi puellis nuper idoneus.

*Et militavi non sine gloria.**Nunc arma defunctum bello**Barbiton hic paries habebit.*

A quo parum dissimile est marmor Romæ apud Illustriss. Ca-
sios cum simulacro Apollinis Lyram tenentis & Plectrum hi-
sce literis:

E X P R Æ

C E P T O

I . O . M . D

P E R

A C A C I

V M

E T

O L Y M P I

V M

P A T R E M

In basi ipsius statua leguntur

ANTONI. MARIANI. PATER. ET. FILIVS

SIMVLACRVM. APOLLINIS

STATVERVNT

Brutum, tradit in Annalibus Manasses, cum filij Tarquinij
Delphis Apollinem sibi muneribus conciliasset, virgam in ba-
culo ligneo perforato auream tibie in modum abditam Phœ-
bo veluti donarium obtulisse. Conueniens numini munus
placuisse docuit responsum futuro imperio favorabile.

Versiculus pariter Vates pro Votis sacrabant. Prudentius
Enchirid. Histor. Vet. & Noui Instrum.

*Nos citos Iambicos**Sacramus, & rotatiles Trochaos**Sanctitatis indigi,**Nec ad leuamen pauperum potentes:**Approbat tamen Deus**Pedestre carmen, & benignus audit.*

S

Cit.

Circumfertur Votum Virgilij nomine pro suscepta Aeneide
ad Venerem:

Si mihi susceptum fuerit decurrere munus,
Quamvis Paphon, & sedes, qua colis Idalium,
Troius Aeneas Romanae per oppida digno
Iam tandem ut tecum carmine uestus eat:
Non ego thure modo, aut picta tuae templa tabella
Ornabo, & puris fercula feram manibus:
Corniger hos aries humilis, & maxima taurus
Victimasacratos tingeret honore focos.
Marmoreusq; tibi, aut dignè coloribus alas
In morem picta stabit Amor pharetra.
Adsis à Cytherea, tuus se Caesar Olympo,
Et Surrentini lictoris ora vocat.

MINERVA Bito Plectrum posuit Cap. VII. Epigramma.
Quae & ipsa in omnibus Bibliothecis dedicabatur. Vnde Ca-
cullus Carm. I.

— *habe tibi quicquid hoc libelli est,*
2VI *Quaecumque, quod è patrona virgo,*
Plus unò maneat perenne seculo.

Vbi Scaliger substituit, pro eo quod in vulgatis legitur *Patrona*,
Patrima: quamquam & receptae lectionis locus erit, ut rectè
aduertit doctissimus Paganinus Gaudentius *Additamenti*
Critici Cap. VII. cum Minerua ingeniorum tutelaris habea-
tur. Magarenses huic etiam Deae aureum Plectrum dedica-
se scribit Plutarchus de *Pithia Oraculis*. Mineruae vero Del-
phicam Tabulam antiqui aris dono Principum dicatam in
Bibliotheca affirmat multiscius rerum antiquarum Scriptor
Plinius Lib. Natural. Hist. VII. c. 58. & Cicero ad Atticum
Lib. I. Epist. 3. *Quod a me de Hermathena ferbis, per mihi gratum est*
& ornamentum Academiae proprium meae, quod è Hermes commune om-
nium & Minerua, singulare est eius Gymnasij. Hermathena autem
statua erat compacta ex Mercurio & Minerua. De qua Clau-
dius Clemens plura in suo Museo Lib. I. Sect. 4. c. 11. Miner-
ua

us enim & Mercurius ingenij præfides: unde apud Græcorum in Propyleo Templi Hazakiensis:

MERCVRIO, ET
MINERVÆ DIS

TYTELARR. S. M

Mercurium quidem apud Veteres maximè cultum, eiq; Aram & Templum ex Voto positum indicant hæc saxa: quorum unum apud Ingolstadtum in ripa Fluminis Schutari.

MERCVRIO

TEMPLVM

EX VOTO, SVS

CEPTO, CL. AV

GUSTANVS

L. L. M

Alterum Malacæ Hispaniæ, in basi:

L. SERVII. SPERATVS.

DOMINO. INVICT. DON

LIBENS. ANIMO. POSVIT

ARA. MERCVRII

Sed & Mineruæ seu Palladis Auentinæ Templum in Auentino monte vetustissimum Livijs Andronicus Poeta Donarijs honoravit, quæ ipsi Poetæ & Historici ob fabulas ab eodicas grati detulerant. Templi Mineruæ **MEDICÆ** quod fuit in regione v. meminit P. Victor. Templum quoq; Mineruæ **FLAVIANÆ** in vi. regione erat. Mineruæ etiam construxit Pompeius Magnus Templum, de quo Plinius Lib. vii. c. 26. ubi Breuiarium rerum in Oriente gestarum à Pompeio Magno erat. Item ædícula in ii. regione, **MINERVÆ CAPITÆ**; aliq; templa & ædes plures Romæ fuerunt; ut Mineruæ **CHALCIDICÆ**, in nona regione ab Augusto dedica-

S 2 rum;

tem; Mineruæ CATULLIANÆ. Minerva enim habita fuit rerum inuentrix & artium, cui merito Opifices supplicant. Huic aures argenteas sacratas fuisse, patet ex antiquo saxo Placentiæ.

MINERVÆ. AVG

L. CALLIDIUS. PRIMVS

BRIXELLANVS. EX. ARG

LIB. II. ITEM. L. CALLIDIUS

PRIMVS. AVRES. ARGENTEAS

V. S. L. M

Etsi verò auctore Seruio ad Eccl. vi. Aures Memoriam consecratae essent, ut Frons Genio, Digni Mineruæ, Genua Misericordiam; quum *Memoria vxor Io. is, Musarum mater, ex Arnobio Lib. 111. culta Carthagine, ut tradit Idatius Episcopus in Chronico, cui teste Plinio Lib. xi. Cap. 45: in aure ima locus est: attamen Mineruæ meo iudicio merito Aures fuerunt Votæ tamquam Deæ Sapientiam, cum doctrina & sapientia percip. auribus solis potest, ut Lactantius Firmianus Lib. 111. de Falsa Sapientia Cap. ix. oculis solis non possit.*

Carmina etiam Ioui Capitolino dicata memorat Suetonius in Nerone Cap. 11. *Pars carminum aureis literis Ioui Capitolino dicata.* Hæc enim ut verè Oppianus de Piscat. Lib. 11. v. 26. *Dona Musarum & Apollinis.*

Sed & Pegasus ab Aurora Ioui dicatum Græcorum auctoritate accepimus. Verum Apollini præcipuè Viri eruditi sua vota fundebant. quod de Medicis comprobatur vetus Inscriptio Auenticæ in Heluetijs:

APOLLINI SACRVM

Q. POSTHVM. HIGINVS. ET

POSTHVM. HERMES. LIB

MEDICIS. ET. PROFESSORIB

D. S. D

Is enim Macrobio referente Saturn. 1. Cap. 17. Citharædorum Deus, Medicinæ inuentor, Iaculator, & Vatum ac Vatici-

ricinij numen religiosè à Romanis cultus (à quibus cognomi-
na multa, itemq; *Ædes & Aras* obtinuit) *Cœlis pex* dicebatur,
Medicus, Palatinus, Actiasus, Naualis & Parætonius, Sanda-
liarius, Sossianus, Tuscanicus, Delius, Diadematum. Cete-
ris missis, *Palatinus* præsertim vocabatur à templo celeberrimo,
quod ei deuietis Antonio & Cleopatra Augustus extru-
xit, in quo aureas, argenteasq; statuas ac donaria præciosa
posuit. Descripsit hoc templum elegantissimè Propertius,
cuius aliquot versus adijciam:

T. in medium claris surgebat marmore templum.

Et patria Phæbo charius Ortygia.

Auro solis erat supra fastigia currus

Et Valæ Lybici nobile dentis opus.

Altera deiectos Parnassi vertice Gallos.

Altera mærebat funera Tantalidos.

Deinde inter matrem Deus ipse, interq; sororem

Pythius in longa carmina veste sonat.

Pythium enim præcipuè colebant, qui Musarum sacris ini-
tiabantur; sicut *ἱουέτιος* qui scientiam iam cum loquendi facul-
tate comparauerant. Apollo quippè scientiæ Deus nouem
Musis præest. Hæ verò non solum Apollini erant sociæ &
contubernales, sed & Herculi. Vnde Romæ ad viam Appiam
in saxo stat Hercules nudus, clauæ innixus; pellis ei leonina
pendet ab humero sinistro, læua manus ostentat ramum po-
pulum: hinc visitur sympulum & ara accensa, inde lyra & po-
pulus arbor, cuius ramis inferioribus dependent coronæ duæ,
una laurea, altera populea: subscribitur.

HERCVLI MVSARVM. PYTHVS

Altera Inscriptione Romæ comprobatur insuper Musarum
cum Hercule unio.

HERCVLI
PACIFERO

ET

Pythagoras (verba Ciceronis sunt de Natura Deorum Lib. III.) *cum in Geometria quiddam noui inuenisset, Mulis bouem immolasse dicitur.* De quo latina Xylandri Musa Commentario, *Ne suauiter quidem vini posse secundum Epicuri decreta, ex Apollodoto affert Plutarchus*

Pythagoras celebri diagrammate quando reperto,

Multito fecit splendida sacra boue.

Quodnam verò id fuerit, addit idem: *sive id pertinet ad hoc quod in rectangulo triquetro longissimi lateris quadratum reliquorum laterum quae angulum rectum conficiunt quadratis in unum conflatu equale esse demonstrauit, sive ad questionem de area parabola.* At verò huic sapientiae incrementum impendio testari placuit. Ita non paucis quadam discendi intemperantia vitam ipsam oppignerare mihi durum fuit. Quae enim Eudoxi uesania, quem memorat ibidem Plutarchus, *Phaetontis modo comburi uouisse, ea lege ut sibi ante liceret ad Solem ad tanti figuram, & magnitudinem, formamq; Astri perdiscere.* Saniori consilio Iulius Frontinus de Limitibus agrorum Cap. xxxv. *Expugnandorum montium altitudines ut scirem, hanc mihi venerabiles Dij rationem monstrabant, quos ego in omnibus templis adorabam. At postquam magnorum Deorum experimenta religiosius colere cepi, ad consummandum hunc librum velut ad Vota reddenda properaui.*

Atque ut ad nostrae aetatis mores descendamus, veterum exemplo SCRIPTORES non modo libros, sed quibus eos seculo transmiserunt instrumenta, pietatem testari voluerunt: Dux Halicensis appensus hodieq; conspicitur CALAMVS scriptorius ex argento conflatus, quem aeternitati uouit magnus

gnus ille LIPSIVS, cuius facundæ & fœcundæ scriptioni solidam antiquitatis notitiam debemus. Omnium optimè qui Deo omnis sapientiæ fonti & largitori benignissimo in lucem missa ingenij monumenta nuncuparunt. Ut enim icitè Porphyrius de abstinentia Lib. II. *è frugum manipulis & plantarum asparagis primitias soluit agricola, ita nos è cogitationibus ceterisq; animi bonis primitias solvimus: nobis enim è suis gratificantes bonis dederunt contemplationem, qua ipsos intuemur & verè reficimur, & quadeniq; nobiscum conuersantur conspicui & nostram illi strantes salutem:*

Inter quos nulla dies tacebit optimum & religiosissimum Virum Aloysium Nouarinum ex Congregatione Theatinorum Theologum qui indefesso labore plurima hæctenus incognita eruit, variaq; eruditione sacras literas ingeniosè illustravit. Atque ut è multis paucos memorem, Indicem scriptorum Vniuersalem eruditissimum Fabianus Iustinianus Deo Optimo Max. dicauit: D. Mariæ Virgini Dei Genitrici celeberrimus inter Hispanos Medicus Ludouicus Mercatus sua Consilia Librosq; de *Puerorum cura* consecrauit; quem imitatus Petrus Castellus Medicus Romanus Cl. Emetriam suam Sanctiss. Indiuiduæ Trinitati inscripsit. Christo Summo & Aterno Sacerdoti Cosmus Philiarius, Benedictus Fernandus Societatis Iesu Commentarium in Genesim pereruditum D. Virgini nuncupauit, cui pariter Nicolaus Ricciardus eruditissimus Theologus suas Lucubrationes. Ne præteream alios scriptores, qui Diuis Tutelaribus suos labores sacrarunt: Georgius Raguseus Disputationes suas Naturales Deiparæ Lauretanæ inscripsit, Librum laminis argenteis coopertum in eiusdem Sacratio appendit. Eidem dum hæc scribo Io: Franciscus Birago Professor Mediolanensis suum de *Hominis felicitate* Commentarium. Cui multò ante Albertus Brunus I. C. sua opera dicauit, ut refert in eius Vita Pancirolus I. C. Eminentissimus. Iosephus Ballus Cl. Theologiæ Doctor Subtilem de Fœcunditate Dei Commentationem D. Nicolao Patriæ Tutelari obligavit; Itemq; ingeniosum de *notu corporum naturali*

Libellum Diuo Dionysio Arcopagita vouit.

Et quid non MENTI, cui ista omnia, imò, si Aristoteli eiusque asseclæ Theophrasto credendum, immortalitatem ipsam omnis laboris precium debemus? Huic certè olim in Capitolio VIII. Id. Iunij consecratam fuisse ædem, indicat vetus Calendarium, quod Lilius Lib. 23. à T. Otacilio Præ-tore factum memorat; eiq; Iustitiam ab Augusto fuisse consecratam canit Ouidius III. de Ponto.

Iustitia vires temperat ille suas.

Nuper eam Casar facto de marmore templo.

Iam pridem posuit Mentis in æde sua.

Menti Votum præterea erectum constat ex Lapide Veteri ad Vlpianam Traianam.

M. SEPTIMIUS. C. F.
MENTI. FIDEIQ. DEAB
PRÆSENTIBVS
EX. VOTO. S. P

CAPVT XXII.

VOTA LABORANTIVM.

ATq; ut ad eos transeamus, qui operis ac laboribus vitam traducunt. *Viam inturi supplicabant Herculi.* Festus Pompeius Lib. XIV. *Propter viam fit sacrificium, quod est proficiscendi gratia.* Herculi aut Sanio, qui scilicet idem est Deus. Addit Paulus: *Profecturi viam Herculi aut Sanio sacrificabant.* Alij Iano: Quidam Sancto: Nonnulli Sango, item Fauno: quemadmodum notauit Guliel. Stucchius Antiq. Conuiual. Lib. I. Cap. XXIX. ubi refert apud Romanos peregrinationis ergo, sacrificia, Cænas, & Vota simul fuisse facta. Sic reatum sibi quibus aliqua religionis specie pollicebatur. Quem sua prudentia cum difficilem præ videret Tullius in exilium iturus, Mineruam custodem, quam domi suæ priuatim